

Зыгэлэсэхүгээ махуэм

МАГЪХЪЭДИС

Дэлхийн эрдэмтэн-тэдгээрийн хурал

Хыбар зинэ псалгафэхэр

Ажэшү

Нысэр кызарашэрэ зман-нысэр дэглэ, агу и гуашэрэ тэсэмдэ абь сэрэджм цэ иджри кыгулгисытэ-кыым. Фызыкыр лыжкым ехурджуурт:

- А самгагуа, ди напар токи, иджри кэс нысэм цэ фэд-бгьацкым!

Ауэ лыжкыр гуавэртэ-кыи

- Уэ, нуажэ, абь шыкэлэ умыгуаваэ. Тхэ солу, абь езым цэ зыфищкыжымус.

Амуудурэ аргурэ эман-ман дэлауа, махуэм пцантэм зыри дэмьсуу (лыжкыр жэг хэдэм шыбэрти, жэг лыжкым шыгыгэсэуэ жэг кэбэжкэ бауэрт, кэжкыгэ-хам кэахпгэмэ, пцантэр ипгэгуу), нысэм и закурэ кыдэм А уныгэм илэ зы ажэ бэаджэж. Ар нысэм иджри шыгуууу еса-ткыым, пцантэм ибэруу кышкыдкым, ажкыр пырхуэм дэсти, кэльтэри нысэм кышкышаш. Нысэри и кыару кытгэгууэ кышкышаш, зыфищкышаш зынилгэуэ, зыри логэуэ шымлыгауэм, ажкым и бэакууилтэр кыиуфэди, шыи хуэду шэсэж. Ажкым сит хуэду зымыда-ми, нысэр кыуэдыкыкым. Ар зылыгуауэ лыжкым апу-дикэ фэлыгэжэ хэуэи зыкууыбыду кэдыкыш-хаш. Нысэм ар зэрэжыкыу ажкым кыбэжкэ, шэ-пэвэм Ауэ кысэ хуатэ езым цэ зыфищкыжэсэхэт. Фызыкыр кышкыдыкы-жэ

- Бкыы-ы, фызыкы! Уи нысэ цыкым и цэм ухуэгуавэртэ, мис, сэ зэрэжыкэ дэдым хуэду. Тхэ солу, цэ хуэрэ зыи зыфищкышаш, цэ хэвэрэи - жэлэ. Фызыкыр нэй-нэйу кылолри:

- Сит иджэ, лэжэ дэжур, нысэ цыкым кыуэбгьэуэртэ? - жи.

- Тхэр сит шыкэтэ зы мастэди си сабэи си ягэм хэмьшэ! Езыр мо ажкым шэри, пцантэм шышылы-шэри, идиан цэуэ Ажэшү фы-дэш - жири лыжкыр ар-гурэу кыдыкышашаш, ипгэ-гууэ и нагу кышкышашаш. Ар и кытэнжэу нысэм Ажэшү цэ кыльтэри, пэсуу зырихаш.

Ухуэныгэ тегьыджэхэр

«Адгы псал» газетым и сурэтхэ Кэарей Элиэ Мысырым шыцшам куэд зыгэлэсэхүгээ. Абы триха суртым шыцшлар Каран тхэзэелэулэ ирраш. Штэныгэлэхэр абы эреджэр «Мысыр тхэди и мывэ архив» жагууш. Ар пасэ эманым ягууэу цыта тхэзэелэулэжэ и нэхэ ил дэдыц.

Анэм и гьатхэ

Гьатшэм и бэрэ кышчурт. Ишчур гьатхэр, гьатхэм хэлхэ гьатшэм пэс, бэрэ урэлхэ пэс зыг-тым, шодэрбэрэр шцылэм гьатхэр. Зэм гьат-налуу, зэм кылымдыкы нэгүр гүфлэу, гьатхэм хэлхэ бэахуэжэ хэлэм шышу куэд. И шцылэр кымыдакыуэ, и хуабэр гуанэу гьатхэм гьатшэм гу хуэгуэшлэжэр. Гүтэ шэрэпхэсхэм я гуэлэ пцантэр шэрэртэнлэнкылуу гүшэм, кэпэсэлэрышэ ии му-радур ишцжэу кэбэжэулану пхуичхам. Гьатхэр ешкыкым зым и дахагькэ, кысхыналхуэр гэм-махуэрам, солгагур куэдкэ сэ нэхьыфү гьатхэ зыгу итхэшлэнкэр - сэ си анэр кышкылууэр. Куэд-кэ зыагэлэсэхэ и түр я хэлхэ, фыгуэ сыхатуу пэсо-ни егьэлэжэ, си гүтэ шэрэртэнлэуэ, си анэр гьат-хэм кыиэхэам хуиуадэ, фыгуэуу кытгэцэн я гүлэрфэцэжэ сит дэжкэ. Си анэр гьатшэм кыиэцэн, я шакхэуу куэдэм. И пэсэлэжэки, и пэсэлэжэки, и пэсэлэжэки зыни ешкышү си анэр гьатхэм кыиэцэн. Си анэр гьатшэм сэрэ-пэсуу гьатхэм, а түр зы шыкыуэжэ, гьатшэр йофлэ-жэ ежэ жэнтэм. Си анэр гьатхэ, гьатхэр гьат-шэцэ, гьатшэр анэц, а псэр гэгьэуэ гүанэжкэ зы-шэжэуэ, насьным сүхуэчынкыуау сэгадфэ гьат-шэм сүхуиуэдыкылуу.

И гьатхэм фыгуэ гьатхэр си анэм, абы и анэр гьатхэм Ишчхаш, гуанэгэжкэ ернүш кышкы-хуэам, а гьатхэм и шейтланур кытэцэлуат... Со-лугуэ куэдэ си анэр гьатхэм хэгьэуэ, и насьыр Гэлэцэи кэпэсэлэжэ итхэшлэжү, солугуэ абы лэндэрэ сэ куэдэ гьатхэ жэшым темпэлэуу кы-зэрэшэр ушэхэ, и гьатхэм пцантэрхуэр уасэсхэм хитгэнцэжү шэдэджкыпэм, си анэм иту хэ-шү ирех гьатхэр...

ЦОМАХУЭ Заинэ.

Псалэ пэжэр

Пэсэм и шхьэгүбжэр нэхэрэщ

◆ Факырым хэдэ шцлэ, ар факырэж-кыым

◆ Күбэуэ и цэпэм кыиэпшэцэртэр дэпэр, а кыиэпшэцэхам хыишкыхыг анэр.

◆ Сит хуэдэ лагагым и кэжкыпалр шы-лэрэц.

◆ Гүбэжыгэм дэпэлэйр гүбэжыгэ мэхүри, дэпэм дэпэлэйр апуэдэ мэхү.

◆ Кыуэпэлэйнуу зылытар уээсэлэ-раш.

◆ Уи пэсэлэри уи мэлкым хуэдэу зэбгэ-зэууу хуэиш.

◆ Умэй пэсэри хэрэмши, хэрэм пэсэм мэ-шоу.

◆ Сабийи мэхү и пцантэм кыдэулуэмэ, унэгүуэ нысыпфэш.

◆ Напа зымылар бгэуэкуэтану ухуемижэ, укытгэууэр урац.

◆ Шылууэр кыиэуушкыууу кыпкэлэ-күмэу, уэ иджри укытгэуэ.

◆ Хэт хууыдэри зэманым угьэ-дэнуш.

◆ Ахкыш бэахшэ имыгүсэмэ ахкышэ,

Шхынгүгүэжэр

Шэклэ шцлэ нартыху гуа хэнтхэупс

Нартыху гуар зэахыпкыри шцгэлэц, псы хуабэжэ тух-хэ ялгэс. Шыуаным ит псы кыкыуэлэм хакүлүри, зэйшүрэ зэ кытгэжэжүуэлэ, тхүрүмбэр кытгэ-хуэрэ. Мадлар шабэ ишри, шыуанышкыр теплауэ нар-тыху хэдэхэр шабэ хуэр тхүрүмбэр кытгэжүуэр ялгэс. Зэрагэвэ псыр шэвацэмэ, псывэ шцлэки, итэнэ шгыу хэдэ, шэ гэгьэцэ шцлэки, зэйшүри, да-кыиэпшэ-пцантэрхуэи кыгэвэ. Хэнтхэупс вам бжым гэгьэлэжэ гэгэдэ, джэдиан куэдэри, кыиэуэу шыуанышкыр теплауэ шэгэт дакыиэпшэ-жыкэ. Хэнт-хүлэпсүр шынакыжэйкэ зэйшүр, фальэ куум ирхүлэри, шатэпэ жэлауэ пцшүри шы. Шцлэхуэу дэзы-шүри дэзымишкы шцлэш.

Халхьэхэр (зы цыкы бэжэ):
нартыху гуауэ - грамм 40,
псыуэ - грамм 900,
шэ шцлэхууэ - грамм 400,
шатэпсууэ - грамм 30,
шыгууэ - узкыуейм хуэди.

Бжым гэгьэлэжэм:
тхүуэ - грамм 20,
бжынышкы укыбазууэ - грамм 20,
шыбжым пльжкы сыр хэжэуэ, джэдианууэ - узкыуейм хуэ-ди.

Фцлэн папцэ

Хэкур зэрыгушхуэжэр

Урэйсэм и лэацгьатэр зыкылар и цыкыуэжэ я э-фкышүр. Ар балаайкэм и хэкуу шжыжэм дэж эф-тежын жэуан фэилэги, мш унэгүлэхэр зыгэлэц:

Ялобчок П. Н., Лодыгин А. Н. - электрорэадыгтэ дү-ней псом шцянэу кытгэууэсэрац.

Полов А. С. - радио энтэрриальхэ.

Зыорыкин В. К. - электроник микроскоп, телевизор, телевизионер кытгэууэсэрац.

Можайский А. Ф. - янэ адыуэ кыкыуэлэуэтэ зышлар.

Сикорский И. И. - авианактор шцлэрхуэ, вертол-етны кытгэууэсэрац.

Понатов А. М. - янэ адыуэ видеомэагнотэри ишцлэ.

Королев С. П. - баллистик ракетэ, хэрш кыкыуэ, ШЦМ и янэ спутник зэрэцшануу шцлэрхуэ зыгэлэц-зэ-гүуэ.

Ковалевская С. В. - дүней псом шцянэу бэахуэжэ профессор.

Пирожий Ф. А. - электричкэс трамвай ишцлэ.

Старевич В. А. - муальтипликационнэ кино кытгэууэсэ-рац.

Артамонов Е. М. - педаль, руль, шэрхэ зинэ янэ а-лакурэригэжэ кытгэууэсэрац.

Власенко А. Р. - хэуэнэцэр зэриууахыжэ машинэр янэу ишцлэ.

Асенов В. П. - цыкым и тхэмбэлэр янэ зыишкы-уэ-кэр арац икыи гүр йэршцүу зэрагэвэлэжэ йэмаляр зэриууэлэц.

Курчатов И. В. - дүней псом шцянэу АЭС-р ишцлэ (Одессэ елэ).

Долно-Добровольский М. О. - фазич хуэ тухыр кыиэуатэн икыи фазич трансформаторы ишцлэ.

Костович О. С. - 1879 гэм гэсынпхэкэжэ лэжэ дүнгитэри кытгэууэсэрац.

Григоревич Д. П. - гидрорэахуэлэуэтэ ишцлэ.

Федоров В. Г. - янэ автоматэр энтэрриальхаш.

Псалэзэблэдэ

Екүлэжү: 6. ... зээрэ бэу кыкыуэр. 7. Бэажэм лэу-кыгуэ. 9. Шыуэ шыгэуэ шцгэлэц. 11. ... илэ хэмэм ешжэ. 15. Нам фэдэжэуэ ешжэ. 16. Мэхүуэ ирэт ахкыш. 17. Мэхүуэ гүгүуэ тэхэм ар кыиэшцэ хэбэц. 17. ... лы-хуэжыкы. Сорыкыуэ, Бэды-нохуэ, Ашмэжэ, Цыды, Ба-тэжэ, Узэсэрэ бэжэ. 18. ... зэхэдэ нэхэрэ - йэвэ зэхэдэ. 19. Магъхуэ пцлэ. 21. Бэн-хэм я нэхэуэ. 22. Ишчүуэ хуэахшэ юс. 27. Адгы кэ-фэжкэ. 28. Гьатхэм пэсуу гьатхэ жэг лэуэжыгуэ; и тэсэмтэжэр пэсугуэ кыбэц, урэмбэгүкым, псы лур-хамы кышкыш, бжэжэм фэ кыпак. 29. Ахкыш жэгьэ. 30. Мышэ шэри зы кыбэц. 34. Күрүлэн и зы пьчкы-гуэ. 37. Ар лэжэркым икыи кышкыжүкым, «абы

Зытхууэ ШОРДЖЭС Алийц.

Зэахыпкыуэ МЫС Ахьмадц.

Зэахыпкыуэ МЫС Ахьмадц.

Зэахыпкыуэ МЫС Ахьмадц.

Шцкыгуэгуэм и 1-м ди газетым тегэ псалэзэблэдэм и жуауэлэр:

Екүлэжү: 1. Зейм. 4. йэдэ. 6. Дауц. 8. Чэанэ. 9. Пелуан. 11. Хын. 13. Шам. 15. Гуу. 16. Хэрэ. 17. Бурш. 18. Едрэ. 20. Ю-шү. 21. Шхьэлкыуэ. 26. Дагууэ. 27. Бадын. 28. Шыкыуэ. 29. Бэагуэрэ. 32. Гүдэжэ. 33. Кэн. 34. Мого. 35. Аркэ. 36. Хуш. 38. Ку-гуэ. 39. йуэ. 44. Пьжэуэ. 45. Чышкышэ. 46. Жыпкэ. 47. Түтэн. 48. Шысэ.

Кыкыуэ: 2. Ерчэн. 3. Мышэ. 4. йэнэ. 5. Бэжэ. 6. Дауэ. 7. Янэгуу. 10. Кэа-был. 12. Ерыш. 14. Шыкэ. 16. Хэдыгууэганэм. 18. Шхуамылака. 22. Хэбэц. 23. Күанэцкэ. 24. «Ада-бэ». 25. Пэжүэ. 28. Болс. 30. Гүрлэгүэ. 31. Фара. 37. Пыкэ. 39. йуэжы. 40. Ныпкэ. 41. Мест. 42. Шы-гүуэ. 43. Амыц.

Редактор нэхышхэ ХБЭФЫЦЭ Мухэмэд

Редколлегиям хэтхэр

Жыласэ Заурбач (редактор нэхыш-хэм и нэхуэдэ), Жэжкымыкы Маринэ (ре-дактор нэхышхэм и нэхуэдэ), Ширдиш Маринэ (редактор нэхышхэм и нэхуэдэ), Гууражэ Маринэ (жэуан зыкэ сэр-пэртэ), Искэнан Заинэ, Кэардэ Маринэ, Шоншынжэ Замира, Хэжкыкылар Алик, Шоншынжэ Иза.

Езыгэтэхэр

Адыгэ псалга-газетер КЭБ-и и Парамэнтэрэ Правитэстэвэрэ ирэгэтэхэм (учре-дителэр).

Кыдыгэтэхэр редактор яшцлэр:

360030, Кэбэрдей-Балхылар Республикэ, Цалшык кылаз, Лениним и уэрэм, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхышхэм, секретарь - 42-56-19; редактор нэхышхэм и кыуэдэхэм - 42-63-64, 47-31-54, 47-33-23; жэуан зыкэ секретарь - 42-22-82; секретариат - 42-22-66.

КЭУЛАМЭХЭМ: политикэмкэ, жылагуэрэ дэпкэ Лухуэмкэ - 42-22-86; кыуэжэ гьатшэрэ эауэныкэмкэ - 42-57-59; идиабэжыкы - 42-75-36; обзорэтэхэм - 42-22-89; хабэжүуэ Лууцуцлэнлэхэм адэжкыныкэмкэ - 42-60-53; хыбаршэрэхэмкэ, спортэрэ псымэхэмкэ - 42-22-88; егьэлэжэ-спэртэ шынжэжкэ - 47-32-15; зэахкылууэжэ - 42-21-88; корректоризм - 42-60-27; бухгалтерия - 47-31-69; ЭВМ-и и операторам - 42-22-84; компьютер Лууцуцлэнлэхэм - 42-26-41; сурэтгэжэ - 42-75-78.

Тегэдэ хыгэлэхэм кыиэпшэ бжыгэжэ, кыиэпшэ Лууцуцлэнлэхэм я лэагьатхэм ахэр зытхэжэ ишү жэуан зыкэ. Авторшэр редакторэ я Лууэ елпкылар зэтуху зыпшэ шцлэжым.

Газетер Гэ тегэдэхэм ахууэчын и шэ дэуэлэжэ КЭБ-и федеральнэ пошт зыишцлэныгэлэхэм и управлэжэм.

Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетер 1994 гэм мэжэууэгуэуэм и 14-м Печатным и шцлэжыгэр хууэныкэмкэ Кэбэрдей-Балхылар шцлэнэу Лууцуцлэнлэхэм №Н-0065-м шцлэу ятхаш.

Зы итгэсхэм газетэр 250-р кыиэжкэ.

«Тетраграф» ООО-м шытрадаж.

КЭБ, Налшык кылаз, Ленинним и уэрэм, 33

Интернетым дыкышоджэ

Мшэ кыдэцлэсхуэжэм елэжыкышэ: жэуан зыкэ сэрпэрэ. Гуурыкэ Маринэ, редакторэ Шхэ-шоншын И.И., корректорэуэ Шондон Иш (1. 4-нэ нэп.), Шоджэ Заурэ (2. 3-нэ нэп.), корре-кторэжэ я дэпкыкыгууэ Мирзэжыкы Фатимэ. Комментэрэ зыкышым и телэжэр шцлэнэу Мэа-бахуэ Анжэлэ, Шонмажэ Маринэ, сурэтгэм элэжэр Шыуэ Жаннин.

Номерэр «Адгы псалэм» и компьютер Иналтэм шэгэлэжыкышым.

Газетым Гэ тегэдэ хуэйц сыхэтэ 20-м, шытрадаж сыхэтэ 20.000-рн.

Индексир 51531 • Тираж 3.648 • Закас №2152

КЭУБАТИИ Борис.

Зэахыпкыуэ ГЫЭТ Синоц.